Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 232 (4868)
ВТОРНИК
НОЯБРИИН
27
1945 он

Сэн 20 мүн.

Манай орондо арадые политическэәр хүмүүжүүлхэ хэрэгэй түлөө тусхай харюусалга большевистскэ партида даалгагдадаг. Энэ хэрэгтэ олоһон амжалтануудаараа бидэнэр хамагай түрүүн манай агуу ехэ партида уялгатайбди.

В. М. Молотов.

Һунгуулида бэлэдхэхэ хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудта бэлэдхэл хэхэ хүдэлмэри хаа-хаанагүй, үдэр ерэхэ тутам үргэдэжэ байна. Энэ шухалын шухала хүдэлмэриие эмхитэй түрэмтэйгээр үнгэргэхэ нэгэн зорилготойгоор партийна, советскэ, комсомольско болон профсоюзна организацинууд ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ, өөһэдынгөө пропагандистнууд болон агитаторнуудаар дамжуулан һунгуулиин Дүримые, Сталинска Конституциие болон бусад шухала материалнуудые арад ниитын дунда ойлгуулна.

Советскэ һунгуулиин системые ажалшан арад болбол угаа ехээр һонирхожо, гүнзэгыгөөр шудалха нэгэн хүсэлэнтэй. Мүнөө Союзай Соведтэ ба Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ округуудай комиссинуудай составуудта кандидатуудые дэбжүүлгэ бүхы аймаг ба районуудаар хэгдэжэ байна. Элээндэ республикын бүхы эрэгтэй эмэгтэй ажалшад эдибхитэйгээр хабаадалсажа, тус комиссинуудта имагта түрүү хүнүүдые дэбжүүлжэ байха юм.

Ажалшадай депутадуудай сельскэ ба сомонуудай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд һунгуулиин участогуудые бии болгохо тушаа асуудал урядшалан һанаашалан шиидхэхэдэнь, мүн һунгагшадай тоо бүридхэлые нарин нягтаар абажа, список зохёохо хэрэгтэнь партийна организацинуудай пропагандистнууд ба агитаторнууд эдибхитэйгээр хабаадалсажа, энэ шухала хэрэгые алдуу эндүүгүйгөөр хэхэдэнь советскэ органуудта халуун туһаламжа үзүүлдэг болонхой. Манай республика соо Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 2 округ, Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 11 округ, хэдэн зуун участково комиссинууд эмхидхэгдэхэ байна. Тус комиссинуудта имагта түрүү хүнүүдые дэбжүүлхэ хүдэлмэри гансахан лэ техническэ хэрэг бэшэ, харин политическэ удхашанартай хүдэлмэри мүн. Тиимэһээ партийна организацинууд болбол энэ талаар бүхы гол анхаралаа хандуулха үүргэтэй болоно.

Тэрээнһээ гадна, участково комиссинуудай хүдэлмэрилхэ гэр байрануудые эртээнһээ оложо, заһабарилха, гоё һайханаар шэмэхэ, телефонтой болгохо, түлеэ залһаар ба гэрэлээр хангаха гэхэ мэтын асуудалнуудые ойрын сагта шиидхэхэ хэрэг угаа шухала хүдэлмэри гээшэ. Энэ талаар Түнхэнэй аймагай партийна ба советскэ организацинууд нилээдгүй ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна. Тус аймаг соо 243 агитаторнууд һунгуулиин Дүримые ажалшан арадта эдибхитэйгээр ойлгуулхаһаа гадна, энээнэй урда тээхи һунгуулида хэрэглэгдэһэн аад, мүнөө хаа-хаанагүй тараагдашаһан хайрсагуудые һунгуулиин бюллетень хэхээр бэлдэжэ, тэдэниие заһабарилха ба шэрдэхэ талаар нютагуудтахи советскэ организацинуудта ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Элээнэйнь ашаар тус аймаг соо бии болгогдохо бүхы участково комиссинууд һунгуулиин бюллетень хэхэ хайрсагуудаар хангагдаа.

Кяхтын, Кабанскын, Тарбагатайн болон бусад хэдэн аймагуудаар СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримые ба Сталинска Конституциие арад ниитын дунда ойлгуулха хүдэлмэри муу бэшээр хэгдэнэ. ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр залуу һунгагшадай суглаанууд үнгэргэгдэжэ, тэрээн дээрэ һунгуулиин системэ тухай асуудалаар партиин айкомой ба аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд элидхэл ба лекцинүүдые хэжэ, залуу һунгагшадые ехээр һонирхуулһан байха юм.

Верховно органой һунгуули хэхэ үдэрые ажал хүдэлмэри дээрэ амжалтануудые түйлажа угтаха гэһэн патриотическа хүдэлөөн хүдэлмэришэн, колхозно таряашад ба албахаагшадай дунда дэлгэрэнхэй. Энэ хүдэлөөниие улам үргэдхэхэ тушаа партийна ба комсомольско организацинууд, тэдэнэй членүүд болбол эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ үүргэтэй.

Манай агитаторнууд болбол ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэриие эрхилхэдээ өөһэдынгөө хүдэлмэриие гансахан лэ һунгуулиин Дүримые ойлгуулаад хизаарлаха ёһогүй, харин нүхэр В. М. Молотовой түүхэтэ элидхэлтэй ба Советскэ Союзай гадаада дотоодын оршон байдалнуудтай танилсуулха тушаа гол анхаралаа табихань зайлашагүй. Тиин, энэ хүндэтэ үүргэеэ хүндэтэйгөөр бэелүүлдэг агитаторнууд олон бии. Жэшээнь, Чикойн арһанай заводой коллективэй членүүдэй дунда политическо-ойлгууламжын хүдэлмэри эрхилдэг агитаторнууд нүхэд Колосова, Плотников болон бусад хадаа һунгуулиин Дүримые ойлгуулхатаяа хамта, уласхоорондын оршон байдал тухай тон һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг болоо. Иимэ баримтанууд бусадшье аймагуудаар олон бии.

Тиибэ яабашье, һунгуулиин кампанида бэлэдхэхэ хүдэлмэри, түбхын түрүүндэ һунгуулиин Дүримые арад ниитэдэ гүнзэгыгөөр ойлгуулха хүдэлмэри зарим нютагуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй ба гэртээ һуудаг үбгэд хүгшэдэй дунда, мүн колхозно центрһээ холо газарнуудта малай үбэлжэлгэдэ гү, али ой модо бэлдэхэлдэ гараһан ажалшадай дунда һунгуулиин Дүримые ойлгуулха тушаа агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тобшолон хэлэхэдэ зааханшье алдуу болохогүй гээшэ.

ССР Союзай Верховно Соведэй һунгуули хэхэ болзор ойртожо байна. Ушар иимэһээ партийна ба комсомольско организацинууда хүтэлбэрилэгшэд болбол һунгуулиин Дүрим ба Сталинска Конституцитай бүхы һунгагшадые танилсуулха тушаа хамаг бүхы анхарал оролдолгоёо харуулжа, уншалгын байшангууд ба улаан булангуудай хүдэлмэриие уг үн дэһөөрнь һайжаруулха ёһотой.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Бурят-Монголой колхозно театрые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Хабарай тарилга болон ургаса хуряалгын үедэ республикын колхозуудта уран һайхан наадануудые харуулха тушаа амжалтатай һайн хүдэлмэри хэһэнэйнь түлөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар Бурят-Монгол колхозно театрые шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо
М. ЧУВЬЮРОВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1945 оной ноябриин 24.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

БМАССР-эй габьяата артистын нэрэ зэргэ олгохо тухай

Театральна искусствын талаар түйлалтануудай түлөө Бурят-Монгол АССР-эй Габьяата артистын нэрэзэргые олгохо гэбэл:

1. **Вампилов** Буда Николаевичта—Бурят-Монгол колхозно театрын артист.
2. **Дагбаева** Дылыгма Шагдыровнада—Бурят-Монгол колхозно театрын артистка.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо
М. ЧУВЬЮРОВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1945 оной ноябриин 24.

Армянска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ Армянска ССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведтэ Армениин КП(б)-гэй Центральна Комитедтэ

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болон Бүхэсоюзна Коммунистическа (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитет болбол Советскэ Армениин 25 жэлэй ой гүйсэһэн үдэртэ Армянска Советскэ Социалистическэ Республикын хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенциие амаршална.

1920 оной ноябрь һара соо Армениин ажалшад болбол ород арадай дэмжээргэтэйгээр дашнагуудай хархис хара үзэлтэй ба арад зондо харша правительствые унагаажа, советскэ засаг тогтооһон байгаа. Советскэ байгуулалтын үндэһэ һуури дээрэ Армени болбол сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ ба национальна талаар урган мандаха аргатай болоһон байна. Закавказиин арадуудай хоорондо хани барисаан ба аха дүүгэй эб найрамдал тогтоһон байха юм.

Советскэ засагай тогтооһонһоо хойшо Армениин ажалшад халаа коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, хүгжэнги ажаүйлэдбэритэй, колхозно хүдөө ажалтай ба үндэр дээдэ культуратай түрүү зэргын социалистическэ республика байгуулба. Республика дотор томо томо ажаүйлэдбэриин предприятинууд байгуулагдаһанхай гэбэл: Алавердска ба Кафанска зэдэй комбинадууд, Кироваканска ба Алавердска хүдөө-ажалай үтэгжүүлгын зүйлнүүдые гаргаха заводуул, Ереван дахи станко-бүтээлгын завод, Ленинаканска бүд нэхэлтын комбинат, элеэ хоолой ажаүйлэдбэриин предприятинууд, баһа Канакирска электростанци, Дзорагэс болон хэдэн арбаад колхозно гидростанцинууд баригдаһанхай.

Колхозно байгуулалта болбол Армениин хүдөө ажалые шэнэдхэһэн байна. Республика дотор газар уһалалгын барилга хэхэ тушаа айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө уһалагдадаг газарынь 200 мянган гектар болонхой. Колхозууд ба совхозууд виноград, сад тарилгые хүгжөөхэ ябадалда, халуун оронда ургадаг ба техническэ культурануудые тариха хэрэгтэ нилээд ехэ амжалтануудые түйлаба.

Армянска арадай культура үнэхөөрөө ехээр бадарһан байна. Октябрьска революциин урда тээ Арменидэ 446 эхин ба 7 дунда һургуули бии байгаа һэн. Мүнөө республика дотор 869 эхин ба хүсэд бэшэ дунда һургуули, 300 дунда һургуули, 48 техникум, 13 дээдэ һургуули, 43 научна шэнжэлэлгын албан газарнууд, Армянска Академи наук хүдэлмэрилжэ байнад. Армянска ССР-эй уранзохёолшод, поэдүүд, уранзурагшад, композиторнууд литература ба искусствын гайхамшаг ехэ зохёолнуудые бүтээбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай болоһон жэлнүүдтэ армянска арад зон Эхэ оронойнгоо үмэнэ үүргэ уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна. Сэрэгшэд—армянууд Советскэ Союзай бусад арадуудай хүбүүдтэй хамта ябажа, Эсэгэ оронойнгоо эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые ами бэеэ хайрлангүй аршалан хамгаалһан байгаа. Армениин хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенци халаа дайсанаа дараха Илалта түйлахын тулада, эсэхэ-сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллаһан байна.

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болон ВКП(б)-гэй Центральна Комитет халаа, Армянска Советскэ Социалистическэ Республикын ажалшад болбол энээнһээ хойшолоошье Армениин ажахы ба культура болбосоролые хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлахын түлөө, Советскэ гүрэнэй хүсэ һүлдые улам саашань бата бэхи болгохын түлөө тэмсэхэ бэзэ гэжэ сохом найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

ССР СОЮЗАЙ АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕТ.

БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИСТИЧЕСКЭ (большевигүүдэй) ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

СОЮЗАЙ СОВЕДТЭ БА НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ ҺУНГАЛТАНУУДЫЕ ХЭХЭ ОКРУГУУДАЙ КОМИССИНУУДАЙ СОСТАВУУДТА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ

344-дэхи Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин округто

КЯХТА, ноябриин 26. (**Телефоноор абтаба**). Түмэрзамай транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай членүүдэй хамтын суглаан дээрэ Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 344-дэхи Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин округой составта кандидатура дэбжүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Суглаанда хабаадалсагшад болбол Наушка станциин дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь профессиональна союзай эдибхитэй член нүхэр **Бородин** Павел Яковлевичын кандидатурые дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэбэри баталан абаба.

443-дахи Кяхтын һунгуулиин округто

Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 443-дахи Кяхтын һунгуулиин округой комиссиин составта кандидатура дэбжүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсээд, ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой бюро болбол кяхтинска коммунистическэ организациһаа партиин айкомой нэгэдэхи секретарь, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат, медальта нүхэр Баир Бадмаевич **Шагдыровэй** кандидатурые дэбжүүлбэ.

* * *

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда эхилхэһээн абаад, эсэстэнь хүртэр эдибхитэйгээр хабаадалсажа, дивизиин командир хүртэрөө дэбжүүлэгдэһэн, Суворовой 2-дохи зэргын, Улаан тугай 2, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи зэргын, Улаан Одоной орденууд ба хэдэн дайшалхы медальнуудаар шагнагдаһан полковник Андрей Андреевич **Алексеенко** гэгшын кандидатурые тус комиссиин составта Кяхтын аймагай Осоавиахимай организациин членүүд нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

Нүхэр Алексеенкын хүтэлбэрилһэн дивизи болбол дайшалхы габьяануудые гаргаһанайнгаа түлөө Верховно Главнокомандалагшын приказ соо 4-дахин тэмдэглэгдэһэн байгаа.

* * *

Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан, арад ниитын дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эдибхитэйгээр хэжэ, бүхы республикын ажалшадай дунда алдар суутай ба хүндэтэй болоһон Кяхтын краеведческэ музейе эрхилэгшэ нүхэр **Орлова** Алевтина Николаевна гэгшын кандидатурые аймагай политгэгээрэлтэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзна организациһаа тус комиссиин составта дэбжүүлэгдээд, энэ шиидхэбэриие баталхые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумые гуйба.

* * *

ВЛКСМ-эй Кяхтын айкомой бюро болбол бүхы комсомольско эхин организацинуудай һайшаалтайгаар эдибхитэй комсомолец нүхэр Прасковья Степановна **Казаковагай** кандидатурые тус комиссиин составта дэбжүүлхээр баталба.

* * *

35 жэлэй туршада багшаар хүдэлмэрилжэ, хэдэн зуун советскэ хүнүүдые эрдэм номдо һургаһан мэдээжэ багша Степанида Тимофеевна **Налабардинагай** кандидатурые эхин ба дунда һургуулинуудай багшанарай профессиональна союзай членүүд нэгэн дуугаар баталжа, тус комиссиин составта дэбжүүлһэн байна.

* * *

Кяхтын МТС-эй трактористнууд, комбайнернууд, механигууд, хүдэлмэришэн ба албахаагшад болбол өөрынгөө хамтын суглаан дээрэ Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 443-дахи Кяхтын һунгуулиин округой комиссиин составта кандидатура дэбжүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Эндэ хабаадалсагшад болбол түрүү тракторист нүхэр Бутыт Жамбаловна **Жамбаловагай** кандидатурые нэгэн дуугаар дэбжүүлхэ гэжэ шиидхэбэри абаба.

* * *

Аймагай суута хонишон, колхозойнгоо ОТФ-е даагшаар хүдэлмэрилхэдөө малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн нүхэр Дамба Лодонпилович **Лодонпиловай** кандидатурые Кяхтын аймагай «Улаан-Табангут» колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай үмэнэһөө дэбжүүлэгдэбэ.

* * *

Кударын аймагай финансово-банковска хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай членүүд болбол нүхэр Зоя Иосиповна **Питевцевагай** кандидатурые тус комиссиин составта нэгэн дуугаар дэбжүүлэн баталба.

* * *

Тус аймагай «Улаан-таряашан» хүдөө ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй членүүдэй үмэнэһөө түрүү стахановец, эдибхитэй колхозник нүхэр Дулма Дамдиновна **Гомбоевагай** кандидатура дэбжүүлэгдэбэ.

* * *

Эхин ба дунда һургуулинуудай багшанарай профессиональна союзай членүүд болбол арад ниитын дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эдибхитэйгээр ябуулдаг нүхэр **Коновалов** Иван Илларионовичын кандидатурые Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 443-дахи Кяхтын һунгуулиин комиссида һайшаан баталба.

* * *

Тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые холо үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, ехэхэн хэмжээнэй үнэтэ горючи арбилһан Ехэ-Кударын МТС-эй тракторна бригадын бригадир нүхэр Цырен Дамбаевич **Дамбаевай** кандидатурые тус МТС-эй коллективэй членүүд болбол Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 443-дахи Кяхтын һунгуулиин округой комиссиин составта нэгэн дуугаар баталан дэбжүүлхэ гэжэ шиидхэбэри баталба.

Һунгуулиин дүрим шудална

ХОРИ, ноябриин 24. (**Манай корреспондентһээ**). Кировэй нэрэмжэтэ колхозой членүүдые 5—10 айлаар таһалжа, тэдэнэрые һунгуулиин Дүримтэй танилсуулха хүдэлмэриие агитаторнууд агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Раплаева гэгшэ түрүүтэйгээр эрхилнэ. Эдибхитэй агитаторнууд нүхэд Тыхеев, Батуева болон бусад һунгагшадай тоо бүридхэлые нарин нягтаар бүридхэхэ хэрэгтэнь сомоной исполкомой хүдэлмэрилэгшэдтэ бодото туһаламжа үзүүлжэ байха юм.

Эндэхи һунгагшад халаа гансахан лэ һунгуулиин Дүримтэй арад ниитые танилсуулна бэшэ, харин СССР-эй үндэһэн хуули—Сталинска Конституцитай танилсуулнад. Тэрэшэлэн нүхэр В. М. Молотовой түүхэтэ элидхэлтэй танилсуулха хүдэлмэриие агитаторнууд эршэмтэйгээр ябуулнад.

Ц. ГАРМАЕВ.

Анастас Иванович **МИКОЯН**

НҮХЭР АНАСТАС ИВАНОВИЧ МИКОЯНДА

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитет ба СССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбол нүхэр Сталинай үнэн соратник, партиин ба советскэ гүрэнэй элитэ ажал-ябуулагша Танай таби наһа хүрэһэн үдэртэ халуунаар амаршална.

Эдир залуу наһанһаа хойшо Та болбол хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө, коммунизмын түлөө революционно тэмсэлдэ өөрынгөө бэеые үгэжэ зорюулһан байнат. Закавказида, Нижний Новгородто болон Хойто-Кавказда партийна хүдэлмэри хэжэ байхадаа, мүн ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведтэ, хамаг бүхы партийна гүрэнэй тушаалнуудые даажа байхадаа Танай үмэнэ партиин табиһан зорилгонуудые нэрэтэй-түрэтэйгээр дүүргэнэт. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай болоһон жэлнүүдтэ социалистическэ ажахын гайхамшагта ударидагшадай нэгэниинь болохо Та болбол өөрынгөө большевистскэ зориг шадалые гаргажа, дайсанаа дараха илалтын хэрэгтэ амжалтатай һайнаар алба тушаалаа ябуулһан байнат.

Үни удаан жэлдэ лагшан тайбан һуужа, манай агуу ехэ советскэ Эхэ оронойнь туһада саашадаа амжалтатай һайнаар хүдэлмэрилхые, хүндэтэ Анастас Иванович, Танда хүсэнэбди.

ВКП(б)-гэй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ССР СОЮЗАЙ АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕТ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Нүхэр А. И. Микоянике Ленинэй орденоор шагнаха тухай

СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшын орлогшо ба Гадаадын Худалдаа-наймаанай Арадай Комиссар нүхэр А. И. Микоянай түрэһэнһөө хойшо таби наһа хүрэһэнэйнь дашарамда, мүн партиин болон советскэ арад зоной үмэнэ гайхамшаг ехэ габьяатай байһыень анхаралдаа абажа, нүхэр Микоян Анастас Ивановичые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1945 оной ноябриин 24.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Бурят-Монголой колхозно театрын артистнуудые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Республикын колхозуудта уранһайханай наадануудые харуулха тушаа амжалтатайгаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө Бурят-Монголой колхозно театрын хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха гэбэл:

Анисимов Вадим Иннокентьевичые—баянист.

Балданов Цырендоржи Цыбиковичые—артист.

Бухичева Надежда Степановнае—артистка.

Дармаев Цырендоржи Данзановичые—артист.

Дамдинов Цыден Бадмаевичые—артист.

Приказчикова Мария Ивановнае—костюмерно цехые даагша.

Сидеева Валентина Гундуковнае—артистка.

Танганова Ульяна Терентьевнае—артистка.

Шаракшинэ Валентина Ильиничнае—артистка.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо
М. ЧУВЬЮРОВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
В. МОНКЕТОВ.

г. Улан-Удэ Соведүүдэй Байшан. 1945 оной ноябриин 24.

Комсомольско ажабайдал

ХАНГАЛТАГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛМЭРИЛДЭГ ВЛКСМ-эй АЙКОМ

Баргажанай аймагай колхозно залуушуулай дунда полит ичэскэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. ВЛКСМ-эй айком болбол комсомольско эхин организацинуудай хүдэлмэрине амгалан тайбан ороһон байдалда оробон ябадалтай зохилдуулан шэнэдхэн табиха тухай ямаршье эмхидхэлэй хүдэлмэри хээгүй байһаар.

Залуушуулые политическээр хүмүүжүүлхэ тушаа ямаршье хүдэлмэри хэдэгүй комсомольско эхин организацинууд эндэ олон бии. Жэшээлхэдэ, Улюнска сомоной Ленинэй ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи комсомольско эхин организацинууд болбол һүүлэй 3—4 һарын туршада нэгэшье лахин хамтын суглаа хээжэ, тэрээн дээрээ комсомольско хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа асуудал зүбшэн хэлсэһэн ябадал болоогүй. Тиимэһээ эдэ колхозуудай комсомолецууд болбол түрүү үргэнүүдээ бэелүүлжэ, союзна болон залуушуулые хүтэлбэрихын орондо өөһэдөө жаяг заршамаа эбдэжэ ябадаг юм.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой комсомольско эхин организацинин секретарь нүхэр Г. Цыжипова гэгшэ „бэемни муу" гээд гэртээ амархан һуудаг заншалтай. Тиихэдэнь тус комсомольско организацинин секретарииие орлогшо нүхэр Зоя Мангутова болбол баһал юушье хэдэгүй, һанаа амархан зайгуултажа ябадаг зантай.

Хэрбээ эдэ колхозой комсомолецуудай хүсые зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаа, ехэхэн ашагтай туһатай хүдэлмэри бүтээгдэхэнь лабтай байгаа. Юундэб гэхэдэ, эндэ 30 гаран комсомолецууд тоологдоно. Тэдэнэрэй олонхинь ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, стахановецуудай тоодо багтаннхай.

Мүнөө СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые хэхэ тухай дүримые ба ССР Союзай үндэһэн хуули болохо Сталинска Конституциие бүлэг-бүлэгөөрэнь шудалха хүдэлмэри хаа-хаанагүй ябуулагдажа, партийна организацинин пропагандистнууд ба агитаторнууд ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэнэ. Зүгөөр, эндэхи комсомолецууд энэ шухала кампанида эдибхитэйгээр хабаадалсадаггүй байхань тон гайхалтай.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организацинин секретарь нүхэр Р. Эрдынеев болбол комсомольско эхин организацинингаа хүдэлмэриие мүнөө үеын оршон байдалтай тааралдуулан һайжаруулха тушаа ямаршье эмхидхэлэй хүдэлмэри хэдэггүй байха юм. Тэрэшэлэн Кировэй нэрэмжэтэ колхозой партийн эхин организацинин секретарь нүхэр Гинчинов болбол комсомольско эхин организацинин хүдэлмэриие һайжаруулжа, тэдэнэрэй ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ тушаа ямаршье анхаралаа табидаггүй байха юм.

Дээрэ нэрлэгдэһэн колхозуудай комсомольско эхин организацинуудай членүүдэй дунда ажалай жаяг заршамые эбдэхэ гү, али архи уугаад, арад нийтын дунда хүнлэеэ алдажа байһан хүнүүд баһала олон бии. Жэшээ хэдэ, комсомолецууд нүхэд Николай Черных, Ринчин Доржиев болон бусад таряа хуряалга, сохилго болон тушаалгын үедэ үдэрэйнгөө даалгабарита нормо нэгэшье үдэр дүүргэдэгүй байхаһаа гадна, саг үргэлжэ архидажа ябаһан баримтанууд бии.

Гэхэ ВЛКСМ-эй айкомой бэтэрэнэй секретарь нүхэр Сахарская гэгшэ дээрэ дурсагдаһан комсомольско эхин организацинуудай хүдэлмэринүүдые уг үндэһөөрынь һайжаруулха тушаа ямаршье анхаралаа табидаггүй байхань ойшо дэа хэрээргэ тээсэмээр гэшээб?

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн болбол советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бүрин түгэс илалтаар дүүрэбэ. Мүнөө манай советскэ арад зон болбол амгалан тайбан оршон байдалда оробошье һаа, өөрынгөө Эхэ оронойной сэрэгэй ба экономическа хүсэ шадалые улам саашань бэхжүүлхын тулада урда мэтэ эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнад.

Энэ харюусалгатай ба хүндэтэй үедэ обор ноёшоор хүдэлмэрилжэ байхань эдэ комсомольско эхин организацинуудай членүүдтэ эшэгүүритэй байна бэшэ гү? ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол дээрэ дурсагдаһан комсомольско эхин организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа бодото туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, ВЛКСМ-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэдэй нимэ оёороор ажал хүдэлмэриеэ табижа, комсомольско эхин организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байдаг ушарыень элирүүлхэ бээ гэжэ найдагдана.

ВКП(б)-гэй Баргажанай айкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хадаа эдэ колхозуудаар хэдэн дахин ябабашье һаа, тэндэхи комсомольско организацинуудай хүдэлмэринүүдтэхи ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлээгүй байхань угаа гайхалтай. Тэрэшэлэн партиин айкомой инструкторнууд тэһагуудые дэгшэд болбол ажахын ба политическэ удхашанартай кампанинуудые үнгэргэхөөр эдэ колхозуудта удаан сагай болзор соо байбашье һаа, комсомольско организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа анхаралаа табидаггүй байха юм.

Эдэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол партийна эхин организацинин хүдэлмэридэ тодо һанабо бодото туһаламжануудые үгөөд, өөһэдынгөө үүргэнүүдые хизаартаанань сашшадаа тэсэмээр бэшэ гэжэ һанагдана.

Х. САНЖИЕВ.

АДУУГАА АРБИНТАЙГААР, БУРУУГАА БУЛШАНТАЙГААР ОНДО ОРУУЛАЯ!

Үлэмжэ һайн бэлэдхэл хэбэ

Улюнскэ сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз адуу малай үбэлжөөлгэдэ бэлэдхэлээр Баргажанай аймаг соо түрүү һуурида нүүдэй нэгые эзэлбэ. Тус колхозой малажалай фермэ, заимкануудые энэ жэлэй үбэлжөөлгэдэ бэлэдхэлые подонгоор үлэмжэ һайнаар үнгэргэһэн байха юм.

Һүнэй-товарна фермын заимкануудай малай байра байдалые богони болзор соо, һайн шанартайгаар заһабарилжа дүүргэжэ, гүрэнэй комиссиһаа эрхим гэһэн сэгнэлтэ абаа. Радна Эрхитуева гэгшын хүтэлбэрилдэг заимка 140 үхэрэй багтаха хоёр байра, 50 тугалай багтаха байра ба малшадай гэрнүүдые урин дулаанаар заһабарилжа, доторхыень арюун сэбэр болгоо. Малай бүхы байранууд дотор дезинфекци хэгдэһэн байна. Заимкын малнууд дунда ба дундаһаа дээшэ шадалтай болгогдоһон байха юм. Энэ заимка хохир дэбисхэрээр ба бэлшээреэр 100 процент хангагдаһан, үбһэлүүри һайнаар бэлэдхэһэн байна.

Үбэлжөөлгэдэ бэлэдхэлэй үедэ һаалишад Дынсэма Шагдурова, Санжидма Пошхоева, Намдыгма Эрхитуева гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабаринуудые саг үргэлжэ 150—200 процент дүүргэдэг байһан юм.

50 наһатай колхозник Э. Эбхеев гэгшын заимка үбэлжөөлгэдэ эртэнһээ хойшо бэлэдхэжэ, бодо мал ба тугал бурууга бүхы байрануудые һайнаар заһабарилан, урин дулаан болгоо. Энэ заимкын һаалишад Цыцык Суханова, Цыцык Санжиева гэгшэд байра байдалнуудай заһабарилгада онсо эршэтэйгээр хабаадалсаһан байха юм.

Үтэлһэн колхозник Готькиев гэгшын хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада адуу малай үбэлжөөлгэдэ бэлэдхэлые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ горьтойхон туһа хүргөө. Бригадые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Готькиев өөрөө үргэлжэ үндэр бүтээсэ туйлан, бригадынгаа бүхы членүүдтэ үльгэр жэшээ харуулдаг байгаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дурсагдагша хоёр түрүү заимканууд аймагай малажалай выставкэдэ хабаадалсаа. Мүнөө эдэ Заимкын хүдэлмэрилэгшэд саашадаа улам эршэтэйгээр ажаллажа, адуу малаа садхаланаар ба урин дулаанаар үбэлжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хабаяа гаргажа байха юм. Агитаторнууд Мангутова, Батуев, заимкын бригадир Эбхеев гэгшэд малшадай дунда нийтын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа, уншалга ба хөөрэлдөөнүүдые үдэр бүри үнгэргэнэ. Мүн эдэ нүхэд ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһануудые гаргажа, һаалишадай ажал хүдэлмэриие үргэнөөр харуулдаг, дутуу дундануудынь элирүүлдэг байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени ба партийна организацинууд дурсагдагша хоёр заимкануудай амжалтатай хүдэлмэриие хүндэтэйгөөр сэгнэжэ, түрүү малшадтань шан үгэһэн байха юм.

Х. САНЖИЕВ.

Һолоомоёо һүрилэнгүй һууридань үринэ

Адуу малай үбэлжөөлгэдэ бэлэдхэлые тушаан абаха Хоринн аймагтахи гүрэнэй комисси болбол анар октябриин 5-да Ждановай нэрэмжэтэ колхозой фермэ, гүргнүүдые шалгажа үзөөд, ехэхэн дутуунуудые олоһон байна. Тиихэ зураа, комиссиин членүүд дутуунуудаа ноябриин 5 болтор бүримүһэн зайсуулхыень колхозой правлени, партийна эхин организаци ба малажалай фермэнүүдые даагшадта дураадхаһан байгаа. Ехэнхи дутуунуудынь юун байгааб гэхэдэ, үхэрэй хашаа балгааһан хушалта шабалтагүй ба мүн малшадай байха гэрнүүд заһабарилагдаагүй байгаа һэн. Теэд, аяар мүнөө хүртэр тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ дутуунуудаа зайсуулаагүй байһаар.

Малшадай байра байдалые урин дулаанаар заһабарилха тухай эндэхид огто хэрэ сэдэлгүй заһайа һүнэй-товарна фермын түрүү һаалишан нүхэр Балданж Пава гэгшэ һаалархай пеэшэн ба дулаалгдаа үй гэрээ заһабарилуулха тухай колхозой правлени ба фермые даагшаһаа хэдэн удаа эрилтэ гүйлта хэһэн байбашье, мүнөө хүртэр ямаршье туһаламжа абаагүй байһаар.

Гадна, тус колхоз үбһэ тэжээлээр хэды шэнээн дутамаг байбашье, бии байһан һолоомоёо һүрилжэ абангүй һууридань үрижэ байха юм. „Бэйсын эбэр" гэжэ газарта байһан 70 гаран центнер һолоомо һүрилэгдэнгүй овин дээрээ хэбтэжэ үхэр малда гэшхүүлэн, ультиржэ хог болошоо. Мүн һүрилэгдөөгүй байһан комбайнын һолоомые колхознигууд өөһэдөө мэдээд үмсэдөө шэрэжэ байха юм. Тиихэдэнь, колхозой хүтэлбэрилэгшэд ба малажалай фермые даагшад артелиин һолоомые хулгайлжа ябаһан колхознигуудые хаража ябаад, абяа анирггүйгөөр хажуугаарынь хатаралдаад гарашадаг байна.

Һолоомые һүрижэ абаха тухай һүнэй-товарна фермые даагша Дамба Жамсуев гэгшэдэ колхозой правлени ба партийна организаци тусхай даалгабари үгөө һэн. Теэд Жамсуев гэгшэ хооһон хуурай үгэ хүүр гаргахаһаа бэшэ, энэ гэхэ юумэ хэнгүй колхозой үнэтэ тэжээлые хоролтодо оруулжа байха юм.

Үхэр малай үнэтэ тэжээл болохо үбһэ һолоомые үрилтэ болгожо байхаһаа гадна, үбэлжөөлгэдэ бэлэдхэлые аяар мүнөө хүртэр дүүргээгүй байһан Ждановай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй энэ харюусалгагүй ябадалые саашадаа тэсэшэгүй. Тиимэдэ Хоринн аймагай хүтэлбэрилхы органууд колхозно һүрэгүүдые олошоруулан үсхэбэрилхэ ябадалда һилад түбэг ушаруулхые забдаһан энэ артелиин гэмтэ нюурнуудые элирүүлэн шанга хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Тэрэшэлэн колхозой правлени ба партийна организацинуудай даалгабариие дүүргэнгүй, хооһон үгөөр найдуулжархеод, колхоз фермэ хоёрой хоорондо ямаршье ашаа үрэ гарахагүй өөр гүйлгэжэ ябадаг Жамсуевые үнэһэн һолоомын түлөө харюусуулха шухала.

Ц. ГАРМАЕВ.
(манай корреспондент)

* ★ *

Донбасста Енакиевскэ металлургическа заводой доменной цехые һэргээн бодхоохо ябадалда хабаадалсагша И. Г. Пашкуров. Мүнөө үедэ энэ хүн № 1 доменной печтэ хүдэлжэ 2,5 нормо дүүргэдэг байна.

С. Гендельманай фото (ТАСС-эй фотохронико).

* ★ *

Суглаанай зар

—Суглаандаа түргэн ошыт,—гээд
Сумбадай эжы зарлана.
Хамаг айлнуудай хоорондо
Харгы гаратар алхална.

Дахяад хүгшэнэй ороходо
Данзан ахай гүхеэрэжэ,
Гаража ошохоор янзатай,
Гааһа аршуулаа эбэртэлээ.

— Ондоо тээгүүр зарлан бай,
Ошохоб, — гэжэ Данзан ахай
аранхы һүниндөө „үймүүлһэн"
Хэшэртай хүгшэнһөө мултарна.

Цэдэн ахайндэ ороно ха,
Цэдэн хоймортоо һууна ха.
Хоёр нюдэдөө анижа, хёод
Халуун сайгаа ууна ха.

—Суглаан болохонь, ошыт даа,
Хүлеэжэ байна, мэдыт даа.
Удаан Таниие бэрихагүйл,
Урагшатай суглараад таряал даа.

— Ошохоб, ошохоб, ошоһоор бай,
Ошохогүй гэжэ яаха һэмбиб. —
Амар һуулгахагүй хүгшэнһөө
Арай гэжэ хобхорбо.

Сунлын Бадмындаороно ха.
Суглаа һанаха зэдагүй,
Хуурай модо хоно жо,
Хурьганай хламаг таарууулна.

— Хүнэй үгыдэ ябашоод
Хүлеэжэ һаяхан зобоол һэм.
Эртэ тэндэ сугларһашад
Ээлжээндээ хүлеэжэ һууг,—гэбэ.

Хүгшэнэй правлени ерэхэдэнь
Хүнды хандай байба ха.
Суглаан болохо янзагүй,
Сумбадай эжые ганираба.

Дахин зарлаад гүйбэ ха,
Дахин ерээд хүлеэнэ.
Олон айлнуудай богоһые,
Орон гаран элеэнэ.

Буруулхэн гатай правлениидэ
Бүхэли үдэшэндөө хүлеэжэ,
Хашарһан хоёр үбгэдүүд
Харижа гэртээ унтана.

Сумбадай эжыдэ туулгажа
Суглаандаа ерэһэн нэгэ хүн,—
„Дээрэ зүрхэтэй хүгшэнэй
үгөөр"
Дэмы ерэһэндээ халагдаба.

***

Сумбадай эжы, мэдытэ,
Суглаагаа зарлажа шаданагүйт.
Оньһо мэдээ гаргажа
Олоор ерүүлхэ арга биил.

Хамтын суглаанда зониие
Ханитай олоор ерүүлхэ
Шэди танда заабуулби.
Шэхэтэ юумэдэ хэлэхэгүйт.

„Хана шалын дорьботор
Хатар ёохор болохонь,"—гээд,
Зар тунхаг тараагыта,
Залуу үбгэнгүй суглархал.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

ХИЛЫН СААНА

Шэнэ французска правительство

ПАРИЖ, (ТАСС). Франс пресс агентство болбол генерал де Голль шэнэ правительствые доро заагдаһан составтайгаар байгууба гэжэ мэдээсэнэ:

Саг зуурын правительствын түрүүлэгшэ генерал Шарль де Голль гэгшэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй толгой болоһон ба мүн национальна обороные хүтэлхэ тушаалые бэе дээрээ даажа абаа. Национальна обороные ударидаха талаар генерал де Голлиин туһалагшад гэбэл: зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Эдуард Мишле («Арадай-республиканска хүдэлөөн» гэжэ парти) ба зэбсэгжүүлгын министр Шарль Тийон (коммунистическэ парти);

Портфельгүй министрнүүд Венсан Ориоль (социалист); Франсиск Гэ («Арадай-республиканска хүдэлөөн»), Луи Жакино («Республиканска нэгэдэл»), Морис Торез (коммунист);

Юстициин министр—Анри Тетжен («Арадай-республиканска хүдэлөөн»);

дотоодо хэрэгүүдэй министр—Адриен Тиксье (социалист);

гадаада хэрэгүүдэй министр—Жорж Бидо («Арадай-республиканска хүдэлөөн»);

экономикын министр—Франсуа Бийу (коммунист);

финансын министр—Рене Плевен;

ажаүйлэдбэриин министр—Марсель Поль (коммунист);

газартаряалан ба хангалгын министр—Танги Прижан (социалист);

олониитын хүдэлмэри болон транспортын министр Жюль Мок (социалист);

ажалай министр — Амбруаз Круаза (коммунист);

арадай гэгээрэлэй министр—Поль Жакоби (радикал-социалист);

колонинуудай министр—Жак Сустель («Эсэргүүсэлтын демократическа ба социалистическэ союз»—(ЮДСР);

почт ба телеграфын министр—Эжен Тома (социалист);

Улад зоной асуудалые эрхилхэ министр—Робер Прижан («Арадай-республиканска хүдэлөөн»);

шэнэдхэн байгуулга ба городской барилгын министр—Рауль Дотри;

информациин министр Андре Мальро.

Тиимэ болохолоороо, шэнэ правительстводо 5 коммунист, 5 социалист, «Арадай-республиканска хүдэлөөнэй» партиин 5 член, «Эсэргүүсэлтэ хэхэ демократическа ба социалистическэ союзай» (ЮДСР) 1 түлөөлэгшэ, 1 умеренный, 3 специалистнууд — Дотри, Мальро, Плевен гэгшэд ороһон байна.

Ноябриин 23-да генерал де Голль болбол правительствын членүүдые Национальна учредительнэ суглаан дээрэ абаашажа танилсуулха байна.

ПАРИЖ, ноябриин 21. (ТАСС) Франс пресс агентствын дамжуулхань хадаа, генерал де Голлиин байгуулһан шэнэ правительство 21 члентэй гэхэ гү, али энээнэй урда тээхи кабинедтэ орходоо нэгэ хүнөөр үсөөн байна. Сэрэгэй ба далайн министерство болон авиациин министерство хадаа хоёр болгоглобо гэбэл: зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министерство ба зэбсэгжүүлгын министерство боложо, нэгэн доро правительствын толгой ба национальна обороные ударидагша байһан де Голлиин юрэнхы хүтэлбэри доро ажалаа ябуулха байна. Плевенэ абтаһан сэрэгэйхид ба сүлэгдэгшэдэй хэрэгые эрхилхэ министерство угы хэгдаа. Хангалгын министерство хадаа газартаряалангай министерствотэй ниилэбэ. Элүүрые сахиха ба олониитын гигиенын министерство мүнөө улад зоной асуудалые эрхилхэ министерство болонхой.

Колхозуудта олзо хубаарилга ба колхознигуудта аванс үгэхэ тухай

Хүдөө ажахын артелиин Устав болбол колхозуудта натуральна ба мүнгэн олзонуудые хубаахаа ёһо журамые тогтооһон байна.

Колхоз болбол түбхын түрүүндэ гүрэндэ продукциия тушаадаг, урьһаар абаһан үрэнэй тарияе бусаадаг, МТС-тэй баталһан договорой ёһоор хэдэһэн хүдэлмэриинь түлөө натураар түлэдэг ба контрактациин договорнуудые дүүргэдэг юм.

Гүрэндэ тушаагдаха бүхы продукцинь эрхим һайн шанаргай байха ёһотой. Энэ хадаа, нэгэ талаар гүрэндэшье шухала хэрэгтэй ба нүгөө талаар колхоздо өөрөөнь гуатай байха болоно, юундэб гэхэдэ муу шанартай продукци байбалнь гулдаалгалаа дарадаг болоһон хадань, үлэжэ эхэ продукци тушаахаа ушартай болоно.

Дайн-сэрэгэй болоһо байхада, фронт ба гүрэниие эдеэ хоолоор ба жаһүй эдбэриие хүдөө ажалай түүхэй эдээр таһалдалгүй хангажа байха тухай нүхэр Сталинай тэбиһэн угаа шухала зорилгые колхозно тариашад нэрэтэй-түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа. Тиимэ хадань, партиин ба правительство, нүхэр Сталин болбол социалистическэ газартаряалангай хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн баатарлиг ехэ ажалда үндэр дээдэ сэгнэлтэ үгэһэн байгаа.

Теэд немецкэ булимтарагшад болон хэһэн ажалые һэргээн бодхооходо гэһэн айхабтар харюусалгатай ба хүндэтэй зорилго мүнөө бүхы советскэ арад зоной үмэнэ табигданхай. Тиихын тулада колхозно тариашад гүрэнэй эдеэ хоолой ба түүхэй эдэй ресурсые улам ехэ болгохо гэжэ оролдохо ёһотой. Ушар иимэһээ, тарна ба бусад продуктнуудые бэлэдхэхэ түсэбөө түргэнөөр дүүргэхэ гээшэ колхоз бүхэнэй арюун нангин уялга мүн.

Гүрэндэ тушааха юумэ дүүргээд байхадаа, колхоз болбол ажалаа хэхэ ба үргэдхэхын тулада шухала хэрэгтэй олониитын фондонуудые бии болгохо, тариалгада хэрэгтэй үрэһээ хадаг байна. Үрэһэнэй участогууд дээрэһээ абгаһан тарланһаа үрэ хадхадаг ябадал гүрэндэ тушааха уялгануудаа дүүргэхэлэ бүри түрүүн хэгдэхэ байна. Зүгөөр, энэ уялгануудаа дүүргэһэнэй гээ һүүлээр нийтын таряалгаһаа абгаһан таряагаар үрэ хаажа болохо юм. Үрэ хааһа хүсэд дүүргэһэнэйгээ һүүлээр үлэһэн тарлана колхоз болбол гүрэндэ тушааха уялгаяа дүүргэхэ зэргэтэй. Гадна тиилэхэ нилоо, үрэнэй оройһые бусад хэрэгтэдэ гаргажа болохо байна.

Хамтынгаа малдэ хэрэгтэй шэмэтэй, бүдүүн тэжээл таһал байна. Колхозууд бас нөөсэ страховой фондонуудые жэлэй эрһэ гэһээ 10—15 процент хэмжээтэйгээр бии болгохо ёһотой.

Хүдөө ажахын артель болбол колхознигуудай хамтын суглаанай шиид эбэриин ёһоор, инвалидуудта, үбгэд хүгшэдтэ, саг зуурэ ажал хэжэ шадахаа болиһон хүнүүдтэ, улаан армеецүүдэй бүлэнэрэй дунда һаа ярһан айлнуудта туһалхын тулада, мүн хүүгэдэй яслинуудые барижа байхын тулада 2 процент хүртэр тарианай фонд бии болгохо байна. Энэ фонд хадаа, дайн сэрэгэй һүүлээр үсөөгүй бэшэ инвалидуудай үншэдэй бии болоод байһан мүнөө сагта гулай шухала удхатай, тэдэнэртэ колхозынь туһаламжа үзүүлхэ ёһотой байна.

Хамтын фондонуудые байгуулһанай һүүлээр колхознигуудай ажалай суглаан дээрэ хэды шэнээн продукци колхозынгой үрэдэ хубаадхаха байһанинь тогтоогдохо болоно.

Үлэһэн бүхы ургаса ба малай продуктнуудые артель болбол колхознигуудай ажалта үдэртэ хубаахаа зэргэтэй.

Бэлэ, түсэбтэ даалгабаринуудаа үлүү гаргаар дүүргэһэн түрүүшүүлдэ нэмэлтэ түлбэри үгэхын тулада, хамтын фондһоо продуктнуудые гаргадаха ушартай. Тракторчиднууд болбол ажалта үдэр бүхэндөө 3—3 килограмм оролһон —гарантированна түлбэри абаха байна.

Мүнгэн олзонь артелиин Уставай 12-дохи статьягай ёһоор хубаагдаха юм. Мүнгэн олзо соо һоон колхоз болбол түбхын түрүүндэ хуулиар тогтоогдомол налогуудые оруулдаг, страховой түлбэри хэдэг ба урьһаар абаһан мүн ээа бусаадаг байха ёһотой. Баһа, хүдөө-ажахын машина зэмсэг заһаха, үхэр малаа эмнүүлхэ, хорхой таршаатай тэмсэхэ хэрэгтэ, артелиин доторой гаргашада хэрэгтэй зөөри мүнлэ энэ мүнгэн сооһоо үгтэхэ болоно. Зүгөөр, Уставай ёһоор хуули захиргаанай — доторой гаргашада мүнгэн олзоһоо 2 процентһоо дээшэ бэлэ үгтэхэ ёһотой. Мүн тэрэшэлэн колхозно клубнуудые һургажа бэлдэхэ, культурна ажаһуудал ясли, хүүгэдэй таһалнуудые бии болгохо, радиофикаци гэхэ мэтэдэ мүнгэн зөөри гаргаха шухала.

Колхоз болбол өөрынгөө ажалые һэргээхэ ба үргэдхэхын тулада, машина зэмсэг ба адуу мал худалдажа абахын тулада барилгын хэрэгсэл худалдажа абахадаа, газаа талаһаа хүлээлэжэ, барилгада хүдэлгэһэн хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһыень түлэхын тулада ниилээд ехэ мүнгэн зөөри гаргада байна. Тиин уставай ёһоор, артель бүхэн энэ зорилгоор колхозоонгоо хубаагдахагүй фондые нэмээхын тулада жэл бүри мүн гэ оруулжа байха ёһотой. Тиихэдээ тарияан ажалтай районуудта хубаагдахагүй фондонуудые нэмээхын тулада, артелиин мүнгэн олзоһоо 12-һоо доошо бэшэ аад, 15 процентһээ дээшэ бэшэ, техническэ культура таридаг ба мал үсхэбэрилдэг районуудта 15-һаа доошо бэшэ аад, 20 процентһээ дээшэ бэшэ мүнгэн үгтэхэ зэргэтэй.

Эдэ бүгэдын һүүлээр үлэһэн мүнгэн олзонь артелиин членүүдэй хоорондо ажалта үдэрэй ёһоор хубаагдаха болоно.

Колхознигууд хүдэлжэ олоһон ажалта үдэртөө бүхэли жэл соо продуктаар ба мүнгөөр аванс абаха байна. Тиихэдээ, колхозник бүхэн хэһэн хүдэлмэриин өө түлөө абтаха байһан суммынь 50 процентһээ дээшэ бэшые авансаар абажа шадаха. Үлэгшэ 50 процентнь жэлэй тооосо гаража баталагдаһан хойно үгтэхэ юм.

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1945 ондо ургаса хуряаха ба бэлэдхэлэй түсэб дүүргэхэ үедэ колхознигуудта үгэхын тулада колхоз доторхи ажалай хэрэглээдэ гаргашалхын тулада гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаһан продукциһаа тарияагаар—15 процент, сагаан будаагаар—10 процент, наран сэсэгээр—5 процент, харгаабха ба овощоор—15 процент, таһалха гэһэн заабари үгэһэн байна.

Колхознигуудта мүнгөөр ба натураар үгтэһэн аванс хадаа тэдэнэй хүдэлжэ олоһон ажалта үдэрэй тоотой тон нарииваар зохицохо ёһотой. Авансаар мүнгэ үгэхэдөө олзо оруулха тушаа ерэшэ гарашаһан смета ямараар дүүргэгдэжэ байнаб, ажал үйлэдбэриин хэрэгтэ түсэбһөө үлүү мүнгэн гаргашалагдажа байнагүй хаяа гэжэ нарииваар хараха хэрэгтэй.

Гэхэ зуураа, Саратовска, Куйбышевска областьнуудай, Красноярска хизаарай, Татарска, Мордовско, Башкирска АССР-эй хэдэн олон колхозуудта колхознигуудта натуральна ба мүнгэн аванс үгэхэ ябадал түсэбгүйгөөр, олонхидоо тэдэнэй хүдэлжэ олоһон ажалта үдэрые харалсангүй, авансова ведомость зохёонгүй, харин колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй бэшэһэн запискаар хэндэншье өөрсэгүй хубаагдажа үгтэһэн байха юм.

Иигэжэ колхозой продукци ба мүнгэн зөөриие үрихэ ябадал колхозой экономикые муудуулдаг ба хамтынгаа ажалые хүгжөөхын түлөө колхознигуудай урматай зориготой байха ябадалые таһалдуулдаг байна.

Колхозой шалгалтын комисси хадаа колхоз дотор продукциие үрижэ байна гүй хаяа гэжэ саг үргэлжэ шалгаха, зэмэтэй хүнүүдые хэһээхэ тушаа хэмжээ абаха, эдэ бүхы ушарнууд тухай колхозойнгоо правленидэ, колхознигуудай хамтын суглаанда, шухала хэрэгтэй болоод байһан ушарта Ра 30-то, районно прокурорто мэдээсэхэ ёһотой. 1945 оной олзо ургасые хубаахадаа хүдөө ажалай артелиин Уставые, парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые нарииваар сахиха гээшэ манай колхозуудые үшөө ехээр бүхэжүүлхэ болоно.

В. ЧУВИКОВ—
СССР-эй Наркомземэй коллегиин член.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23; АТС—1—80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—90492. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.